
Et skridt fremad

Materielle   Time   Alder
C6   2x45 min   16-17

Nøgleord: Ligebehandling, identitet, LGBT, normer

Indhold

En refleksionsøvelse, hvor eleverne skal forestille sig at være en anden person og derigennem forholde sig til ulighed og diskrimination. Eleverne kommer til at reflektere over deres egne forudfattede opfattelser af andre ift. køn og kønsidentitet, seksuel orientering, alder, social baggrund, religion/tro, etnicitet og handicap.

Formål

- At øge elevernes bevidsthed om ulige muligheder i samfundet og give dem en forståelse af, hvordan det er at tilhøre eller identificere sig med en minoritet.
- At eleverne får øje på og stiller spørgsmålstegn ved de privilegier, der ellers ofte tages for givet, og kommer til at forstå dem ift. køn, seksuel orientering, alder, social baggrund, religion/tro, etnicitet og handicap.

Fag

Samfundsfag, dansk, psykologi

Tidsforbrug

2 x 45 minutter – i sammenhængende tid

Materialer

- Et åbent rum (en gang, en gymnastiksal eller udendørs)
- Bilag 1 til elever: "Roller" – klippet ud som rollekort med én til hver elev
- Udskrift af Bilag 2 til læreren: "Situationer og udsagn"
- En CD med stille musik

Vejledning

1. Sæt øvelsen i gang

Forklar eleverne, at de i denne øvelse skal prøve at sætte sig i en anden persons sted. Bed eleverne om sætte sig på gulvet. Omdel rollekortene med et til hver elev i tilfældig orden. Vær dog opmærksom på ikke at give en rolle til en elev, hvis den minder meget om eleven selv. Hvis der er flere elever end rollekort, kan rollekortene dubleres. Eleverne må ikke vise deres kort til hinanden.

2. At leve sig ind i rollen

Lad eleverne læse deres rollekort, og bed dem sætte sig ind i deres rolle. Hjælp dem ved at læse disse spørgsmål op, med pauser imellem, så eleverne får tid at tænke over, hvordan deres karakter og personens livssituation er:

- Hvordan var/er din barndom? Hvordan bor/boede du?
- Hvordan er din hverdag? Hvor og hvordan er du sammen med dine venner?
- Har du været forelsket? Hvordan var det, sidst du var forelsket?
- Hvad kan du godt lide? Hvad drømmer du om?

3. Eleverne stiller sig op på række

Bed nu eleverne om stille sig på række ved siden af hinanden uden at snakke sammen. Fortæl dem, at du vil læse nogle situationer eller udsagn op. Hver gang deres karakter kan svare "ja" til udsagnet, skal de tage et skridt fremad. Ellers skal de blive stående.

4. Læs udsagn op

Læs udsagnene fra Bilag 2, "Situationer og udsagn", op et ad gangen. Vent lidt mellem hvert udsagn, så eleverne får tid til at gå frem og kigge sig omkring, hvor de nu står. Til slut beder du alle om at sætte sig ned og bemærke, hvad deres position nu er. Giv derefter eleverne et par minutter til at forlade deres rolle, inden I samler op i plenum. Det er vigtigt at italesætte, at eleverne nu er "sig selv" igen og har sagt helt farvel til rollen.

5. Opsamling

Afrund øvelsen ved at stille disse spørgsmål omkring a) ulighed og b) forudfattede opfattelser om andre mennesker. Elevernes oplevelse med øvelsen, og hvordan de havde det i deres rolle, kan danne udgangspunkt for en diskussion i gruppen. Du kan stille spørgsmål som:

a) Om ulighed:

- Hvordan følte det at gå et skridt fremad?
- Hvordan følte det at blive stående samme sted?
- Hvis du gik frem flere gange, hvornår opdagede du så, at de andre ikke rykkede så hurtigt fremad?
- Følte du dig udenfor eller ladt tilbage?
- Lignede denne her øvelse det, der sker i den virkelige verden? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvad er det, der giver nogle mennesker flere muligheder end andre? Og hvorfor har nogle mennesker færre muligheder?
- Blev du opmærksom på noget, du normalt bare tager for givet?
- Hvad synes du, man allerførst burde gøre for at mindske uligheden i samfundet?

b) Om normer og forudfattede opfattelser om andre mennesker:

- Hvordan fandt du ud af, om du skulle gå frem eller ej, hvis det ikke stod direkte på kortet?
- Hvilken kønsidentitet havde din karakter? Fremgik det af kortet?
- Hvilken hudfarve?
- Hvilken seksuel orientering?
- Hvilken social og etnisk baggrund?

Lad nu eleverne reflektere over, hvor meget information der egentlig var på deres rollekort, og hvor meget de selv lagde til:

- Hvad fik dig til at antage de her ting om din karakter?
- Kunne I gætte hinandens roller?
- Kan I sige noget om, hvilke menneskerettigheder der er på spil i de enkelte roller?
- Var der nogen, der følte, at de ikke havde adgang til deres menneskerettigheder?

Tip til læreren

Det er vigtigt at afsætte god tid til at diskutere, hvordan eleverne tolkede deres rollekort. Kortene indeholder kun information om en meget begrænset del af karakterernes identitet. Hvad antager vi uden videre, hvis en karakters etnicitet, seksuelle orientering, fysiske funktionsevne eller køn ikke er oplyst? Det er vigtigt at beskæftige sig med spørgsmålet om, hvad vi tager for givet, for at eleverne bliver bevidste om deres egne forudfattede opfattelser, såvel som de dominerende normer i samfundet.

Vær opmærksom på, at eleverne skal forlade deres rolle igen.

Vær i diskussionen opmærksom på, om nogle elever "kopierer" en konkret elev fra skolen eller klassen. Det kan være ubehageligt og skal undgås.

På lærerportalen finder du mere viden om menneskerettigheder og hvordan man underviser menneskerettighedsbaseret.

Kilder

Compass, a manual on human rights education with young people by the European Council, 2002.

BRYT! Ett metodmaterial om normer i allmänhet och heteronormen i synnerhet, Forum för levande historia, RSFL Ungdom, 3. oplag, 2011.

Anbefalinger

Det er en fordel at arbejde med "Grundregler", inden I arbejder med dette materiale.

Se også materialet "Homo, bi og trans i medierne?", en research- og refleksionsøvelse om, hvordan medierne påvirker vores normer og opfattelser om køn og seksualitet.

For mere materiale om lesbiske, bøssers, biseksuelles og transkønnedes situation i Danmark anbefales det at bruge "Kortlægning af LGBT-rettigheder", hvor eleverne søger information om LGBT-personers rettigheder, og efterfølgende forholder sig til miljøet på skolen ifht. normer og holdninger omkring menneskerettigheder og LGBT-emner.

Bilag 1: "Roller" (klippes ud enkeltvis)

Du er en dreng. Du er flyttet hertil med din familie fra Irak. Du går i 9. klasse og vil gerne være skolelærer.

Du er datter af USA's ambassadør. Du går på en skole for synshæmmede.

Du er en pige, som bor sammen med dine forældre, der begge er meget religiøse.

Du er født med en piges krop, og siden børnehaven har du følt dig som en dreng. Dine forældre er lærere.

Du er født med en drengs krop, og siden børnehaven har du følt dig som en pige. Du er 16 år og bor sammen med dine forældre.

Du går i 10. klasse og sidder i kørestol. Dine forældre er lærere.

Du er en 16-årig pige, som godt kan lide at spille tennis og danse.

Du er heteroseksuel og arbejder som danser. Du er vokset op i en lille by på landet.

Du er 15 år og søn af en landmand i en lille landsby langt ude på landet.

Du er en pige på 17 år. Du har boet i Danmark i 6 år. Du er kæreste med en pige, som du har været sammen med i et år.

Du er en 18 år gammel fyr. Du planlægger at uddanne dig til politibetjent.

Du er 16 år gammel og kommer fra en familie med roma-baggrund.

Du er arbejdsløs og enlig mor. Du er 18 år gammel.

Du er heteroseksuel, 16 år gammel, og flygtning. Din familie er fra Afghanistan.

Du er papirløs immigrant og bor med dine forældre i en lille lejlighed. Du kan godt lide at lave mad.

Du er kæreste med en ung kunstner, som er afhængig af heroin.

Du er fotomodel, og din familie har afrikanske rødder.

Du er en dreng på 15. Dine interesser er fitness og boksning. Du bor sammen med dine plejeforældre.

Bilag 2 til læreren: "Situationer og udsagn"

Læs følgende situationer (eller et udvalg, som du synes fungerer) højt for eleverne:

Min familie har aldrig haft nogen alvorlige økonomiske problemer.

Jeg er kommet herind (eller herud) uden at tænke over dørtrin og trapper.

Der er aldrig nogen, der har spurgt mig, om jeg var en pige eller dreng.

Når jeg går i svømmehallen tænker jeg ikke over, hvilket omklædningsrum jeg skal bruge.

Der er aldrig nogen, der har prøvet at forklare mit humør med, at jeg nok havde menstruation.

Jeg ved, hvor jeg kan få råd og vejledning, hvis jeg har brug for det.

Jeg har aldrig været nødt til at fortælle min familie om min seksuelle orientering.

Jeg ved, hvor jeg kan få hjælp og gode råd, hvis jeg har brug for det.

Jeg har aldrig følt mig diskrimineret pga. min etniske oprindelse.

Jeg har aldrig følt mig diskrimineret pga. min seksuelle orientering.

Jeg har aldrig følt mig diskrimineret pga. min kønsidentitet.

Jeg kan tage på ferie en gang om året.

Jeg kan invitere venner hjem til middag.

Jeg har et spændende liv og ser lyst på min fremtid.

Jeg føler, at mine kvalifikationer bliver værdsat og respekteret i det samfund, jeg lever i.

Der er aldrig nogen, der har spurgt mig, hvor i verden jeg oprindeligt kommer fra.

Jeg er aldrig blevet kaldt noget negativt pga. min hudfarve eller der hvor jeg kommer fra.

Jeg er aldrig blevet kaldt noget negativt pga. min seksuelle orientering eller mit kønsudtryk.

Jeg kan købe hudfarvet plaster, der har samme farve som min hud.

Jeg er ikke bange for at blive stoppet af politiet.

Jeg kan tage hvorhen jeg har lyst – uden at tjekke i forvejen, om der er handicap-faciliteter på flyet, toget eller i bussen.

Mine helligdage er markeret med rødt i kalenderen.

Mit navn vil ikke gøre det sværere for mig at få et job i fremtiden.

Jeg har aldrig været flov over mit hjem eller mit tøj.

Der er ikke nogen politikere eller debattører, der vil sætte spørgsmålstegn ved, om jeg vil være en god forælder.

Jeg føler, at folk lytter til mig og tager mine meninger alvorligt.

Jeg kan gå hånd i hånd med min kæreste på skolen, uden at folk kigger skævt efter os.

I aviserne og medierne er der mange historier om folk, der ligner mig.

Mine forældre og mine lærere har lært mig, at jeg kan blive lige hvad jeg vil.

Jeg er ikke bange for at gå på gaden om natten.

Jeg er ikke nødt til at forklare og forsvare det tøj, jeg går i.